

La Veu de Catalunya

5cent.

ANY 1.º NÚM. 116

BARCELONA: DIVENDRES 28 DE ABRIL DE 1899

EDICIÓ DEL MATÍ

DIARI CATALÀ D'AVISOS, NOTICIES Y ANUNCIS
Redacció y Administració: Rambla de las Flors, 25.—Teléfono 152.
PREUS DE SUSCRIPCIÓ
BARCELONA (Edició del vespre... 1 pta. al mes)
ESPANYA... 4 ptes. trimestre
Fora d'ESPANYA... 5 ptes. trimestre
Paquet de VINTICINCH NÚMEROS... 75 cèntims
Anuncis, esquelas, remissió y reclams, a preus convencionals. Per l'edició del vespre s'admeten esquelas mortuòries fins a las sis de la tarda. Per l'edició del matí fins a las dues de la matinata.

Anuncis del dia
Sant Pau de la Creu, Sant Prudenci y Sant Vidal
Sants de demà: Sant Pere de Verona, mr. y Sant Robert, ab.
Quaranta horas: Sagrera y Iglesia de Nuestra Señora de Valldonzella, de Religiosos Cistercienses. S'expone a las sis del matí y se reserva a dos quartas de vuyt de la tarda.—Demà aca-han a la mateixa Iglesia.
Cort de Maria: Fa la visita a Nuestra Señora de las Misericordias, en sa Iglesia.
La Misa d'avuy: Es de Sant Prudenci, blebe y confesor.

Observatori meteorològic de la Universitat.—D. E. Lozano.— 26 abril
Horas d'observació: 8 matí; 8 de la tarda.—Baròmetre a 0 y al nivell del mar: 765.65;—Temperatura: Màxima: 13.5 sol; 16.0 ombra. Mínima: 8.0; 11.0 ombra.—Termòmetre tipo: 17.0; 19.4.—Pinja en 24 horas: 0.00.—Aigua evaporada en 24 horas: 0.00; 0.33.—Grans d'humitat: 60.0; 66.0.—Vents: Direcció NN. S. E. Velocitat per 1.º: 3.3; 4.9.—Estat del cel: Cobert. Nivells.—Màxima: Classe: Cum. nimb.; Cum. cirr. Capitat: 1.0; 0.7.—Observacions particulars:
Sortida del Sol: 5 h. 7 m.—Puesta, 6 h. 49 m.—Lluna plena: Sortida, 5 h. 7 m.—Puesta, 5 h. 49 m.

D. Ramon Romani y Puigdemongolas

Fabricant

Ex-President del Foment del Treball Nacional y de la Lliga Nacional de Productors

Morí'l 30 d'abril del any passat

—(E. P. D.)—

Totas las missas que se celebrarán lo dissa -te, día 29, en la parroquia major de Santa Agna, s'aplicarán en sufragi de son ànima, siguent d'ofertori las de 10 a 12.

Sa viuda Dolors Esteve, germá, germans polítichs, nebots, cosins y demés parents, agrahirán a sos amichs y coneguts l'assistencia á algun de dits piadosos sufragis.

No's convida particularment.

PASTILLAS MORELLO

Obren per inhalació y banyan tots los organs respiratoris los vapors antiséptichs, anticatarrals y antimiasmáticos que deixan anar aixís que's fonen en la boca. Curan los refredats, tos, bronquitis, asma, dengue, catarras, ronquera, abscessos pulmonars, etcétera. Tenint una pastilla a la boca s'evitan los efectos nocivos del aire fret.

Farmacia del autor. Portal del Angel, núms 21 y 23

CONSTRUCCIONS SISTEMA "MONIER,"

DE CIMENT Y FERRO

CLAUDI DURÁN

RONDA SANT ANTONI, 9

Aquestes construccions que per sa duració, lleugeresa é impermeabilitat no tenen rival, se recomanen, molt especialment als senyors enginyers y fabricants, pera substituir ab ventajata y economia los diposits de zinc, plom ó ferro en sas diverses aplicacions industrials, y als Ajuntaments y agricultors pera's diposits de gran capacitat, en substitució dels fabricats ab mamposteria y rajols destinats al abastiment d'aigües de las poblacions y pera regar los camps, emplantant ab éxit cada dia superior aquest sistema, en canonades de gran diámetro ab diferentes presions, pera conduccions y canalizacions d'aigües.

Constituïm una especialitat de la casa, la construcció de safreigs transportables, banyeras, aygüeras, serpentins, etc., molt econòmichs y forts.

J. MARSANS ROF. --- Valors y cupóns
Rambla de Canaletas, 2

Planxadoras maquinistas

Se'n necessitan.—Corts, 217, Camisería

LA FANTASÍA

BALDOMERO SELLARÉS

Sucessor de B. BALTA Y C.

participa á sa numerosa clientela y al públic en general, haver traslladat los magatzems y despachs

NOVETATS PERA SENYORA

del carrer Banyas Nons y Cegos de la Boqueria al de la

Portaferrissa, 8, y Roca, 30

A n'el local del antic Hotel de Ventas, prop de la Rambla

Sedería • Llaneria • Cotóns

LA FANTASÍA

ALHAMBRA

Saló Sport

INAUGURACIÓ 'l dissapte, dia 29 del corrent, á las 9 de la nit. Primera sessió á BENEFICI de la CREU ROJA.

HISTORIA DE CATALUNYA

per NORBERT FONT Y SAGUÉ

Edició de propaganda, ilustrada ab 42 grabats y 10 mapas històrichs. Preu, 1'50 pesetas en totas las librerías; 12 exemplars 15 pesetas, en la impremta catalana de J. Puigventós. Dormitori de Sant Francesch, núm. 5.

Las elecciones municipales

Lo caciquisme de Barcelona treu casi totas sas foras del Municipi; per aixó mentres sigui amo del Ajuntament se refarà de las derrotas y en los inmensos recursos de la casa comunal de la ciutat trobará tot un arsenal de medis pera deturar la embranzida de la gent honrada.

Es precis, donchs, fer quelcom més que planyers continuament com ploranes d'ofici. Sabentli'l cau, á destruírlu denhen dirigirse tots los esforços, quo un cop destruit no podrà escapar-se.

Es clar que aquesta empresa es difícil ab listas electorals falsas, plenas de electors imaginaris que votan sempre ab los cacichs, pero no es impossible. Que las autoritats garanteixin la legalitat de la elecció, que l'Alcalde tanqui ab pany y clau durant aquell dia á tots los que cobran del municipi pera votar als candidats del cacich, y llavors ab una petita empenta de la gent que's preocupa desinteressadament de la cosa pública, podrém cantar victoria.

Lo Govern ha declarat que volia separar en los municipis la administració de la política, y que per lo tant apoyaria las candidaturas formadas per elements que representessin las diferentes foras socials. Es més, havia parlat de invitar á las associacions de las principals localitats á rennir-se pera formar las candidaturas.

Fa de mal apreciar lo gran de sinceritat de semblants propòsits, diu que l'infern n'está empedrat de bonas intencions, y'ls governs d'Espanya han tingut sempre intents tan bons y obras tan dolentas que la desconfiansa del país es ben justificada. Pero es un fatalisme musulmá d'una comoditat tan deliciosa pera las naturalesas inactives, l'ampar de semblant desconfiansa pera no fer res, que un poble fort y sá de criteri com lo poble catalá no pot avenir-si.

L'home fort, y lo mateix podriam dir dels pobles,—no's desenganya, per que comensa per no enganyarse, no viu de il·lusions sine de realitats, no's pensa may tocar lo cel ab las dents: coneix los obstacles y treballa pera remoure'ls; si,

La Mare de Deu del Puig á Pollensa

Tots los carrers que de la xamasa Pollensa menan al camp, conduheixen directa ó indirectament al Calvari ó al Puig.

Per la gent del terror, aquells caminals més ó menos amples, plans ó fonsos denhen tenir noms especials y ser més ó menos bons per anar á tal ó qual indret, mes lo foraster que no tingui pressa pot seguirlos confiat de que ab marrada ó sense lo portará al peu del tossal que allà'n diuben del Calvari ó sota la montanyeta en qual Puig s'hi venera una imatge de la Verge Maria que gosa de gran anomenada entre la gent balear.

Lo Calvari es de fácil accés. Rampas suaus, ombrejadas per xops y alms, guarnidas de banchs y de pedrissos menan poch á poch uns al replá superior d'ahont se veu tot lo poble, terras y monts, y en qual centre s'aixeca una bonica capella que n'es lo terme obligat de la passejada.

L'excursió, però, tot y sent agradosa no acaba de satisfacer per las ganas que deixa de ferne una altra de més important. Anant y venint del Calvari sempra té á la vista y plantat á l'altra banda del poble, lo Santuari del Puig, rodejat de negrenças parets, que vistas de baix semblan murs de castell fort, y

y la silueta tan bonica que presentan y lo que's Pollentins contan dellur predilecte hermitage, decideixen l'esperit y l'excitant á enlayrarse... ajudat de las camas que també's daleixen d'empendre la que per forsa ha de ser aspre pujada.

Acompanyats d'un baylet que'ns portava'l feto, l'emprenquem á hora baixa comptant arribar al Puig á entrada de fosch, passarhi la nit, y al matí següent, ben reposats, visitar la capella y construccions adyacents, los caserius que s'aixecan per dalt y baixos, viarany's que'ls accidentan, preciositats que de dalt s'havien de veure.

Suats, cama-romputs y ab respiració afanyosa assolirem l'últim replá, que ja era negra nit.

Casi'ns pesava no haver escoltat als qui'ns proposaren l'assili de manso boriuget y cercant ab la punta del bastó un lloch propici pera sentarnos, nos semblá veure l'ombra d'un home que saltant de penya en penya venia á nosaltres.

Era'l Donat del Santuari que acudia á rebrens. Prompte'l tinguerem aprop, animantnos per l'estrepada que encara calia dar pera ser del tot á bon repos.

Enrahonant ab aquella mena de cabrit humá per qui lo pujar y devalar de Pollensa al Puig y del Puig á Pollensa era joch de noys, avergonyits una mica de demostrar tal cansament per cosa que'll podia fer dugas vegades en un dia, l'anavam seguint pas á pas obheint sas indicacions y fins devegades prenenthi la mà pera no ensopegar en las abruptas llosas que qual titánica escalinata ajudan á guanyar l'altura de las alturas.

—Deu los guard á vostés. Bona nit tingan!

Era la Donada, la muller del Donat que'lxia á saludarnos en lo portal del recinte aparedat y que sense més cumpliments nos conduhia á una cambra hont trayent del morralet que duya'l mosso, roba seca, estroncarem la gran suor que'ns rebejava. Lo Donat nos oferi un tragnet d'anissat que acompanyarem d'aygua fresca, després encenguem la pipeta y al cap d'un rató ja no sentiam lo cansament, ni'ns dolia haver pujat. Tot era fosch per fora, la lluna no oixiria fins á matinata, inútil extasiarse contemplant negruras, era preferible esperar lo sopar enrahonant ab aquella simpática parella que separats de totthom gran part del any devian viure d'una manera idílica.

Com espay immediat per gambejar, lo replá superior de la montanya, per supluir un antic palau abacial, per vehins y vehinas, arbres marmuriosos, las ruinas del convent de monjas que de baix á Pollensa semblan castell fort, la capella de la Verge, floretas arreu, lo domèstich cá qu'alunya al malfactor, galls per cantar l'hora, colomets y tórtoras per apendre d'estimar... Amunt lo cel ab sas estrelles, als peus la mar ab sos cambiant aspectes... qué més podian desitjar?... Joves tots dos, her-

mosos tant ell com ella; decididament aquells dos s'era debian ser felissos.

Enrahonavam foya poch, alabavam lo llur viure y... oh sciagura! ja'ns havian contat que tenian una pena ben grossa.

Haurian volgut un fill á cambi de totas aquellas gaubausas que tant alabavam.

Es de tradició que conservan vigorosament los paborres de la capelleta que la Mare de Deu sia servida per esposa sense fills, de manera que lo dir d'una dona que's bona per Donada val tant com dirli xorca... ab aixó... Ja veuen vostés si es divertit lo ser Donada!

Y per consolarlos los contavam casos de fecunditat tardana... fins historias dels temps biblichs, pero las nostras historias no'ls causavan gran efecte. En mitj de la dulsura de llurs modors y paraulas se notava un deixadot trist, una noteta melancòlica... total que de tota los pecats lo més inútil es lo d'Enveja.

A la claror d'un llumet de ganxo ja'ns havian ensenyat las cosas que de nit podian veure's: lo corredor que dona al peu de l'escala del Camari, la cambra que'ns destinavam, la del Pare Predicador, y sense ganas de veure res més, tornarem al refectori, esperant que'l sopar fos amantit.

Mentres tant per passar l'estona anarem fullejant un albus, que com reliquia nos presentá'l Donat, hont los Romes assentan fa molts anys llurs impresions y entremitj de sentencias graves y salutacions graciosas anavam trobant noms coneguts, versos d'amichs,

«La mar que dorm desota de tas plantas per véure he passat en xica nau», deyal poeta de's premis, y naturalment que no s'aturava en la rica nau, lo seu himne continuá reposat, solemne fins á l'altre full.

«Oh Verge que t'assentas al cim de aquesta serra estén benefactora la pau sobre la terradeyal mestre, y'l 3 de mars del 76, y entre mitj d'aquells testimonis gráfichs d'entusiasmes juvenils, d'aquelles protestas de fe, d'aquells himnes d'alabansa trobavam perletas que'ns feyan d'alló més gracia.

«Hoy hemos subido á este santuario para comernos... (ay, quina por!)... par comernos un cordero.

«El juez de 1.ª instancia de este partido y los que se han dignado acompañarle.

Firmat, Cristino Piñeiro.»

Lo sopar fou tasca agradosa compartit ab aquella bona gent, y tot sopant, entre preguntas d'ells á mi y respostas que'ls me feyan, anava culint floretas de sentiment, engrunas d'istorias velles, ecos de cosas que's deyan de pare á fill per terras pollentinas, fets ocureguts á la familia del Donat, á parents de la seva dona.

En temps d'un'altra Donada que era molt vella y enrahonava ab la Mare de Deu havia passat una opsa increhible. Un vespre, la Mare de Deu havia fugit

de son camerí, havia devalat á la Platja...

—Havia fugit?

—Sí, senyor sí... Una nit d'ara fa... d'ara fa molts anys, la Donada que durant lo dia entrava cent voltas al camerí de la Verge parlantli en ven alta com si fos persona mortal, dihentli: «Ar tiraré la cortineta perquè hi vejam, Mare de Deu, ara obriré la porta gran perquè prengan la fresca, Mare de Deu, ara regaré per no fer pols, ara me'n vaig á donar segó á las gallinetas, Mare de Deu, adén siau, Mare de Deu, y quan entrava al camerí per mudarla de vestit ó encendre llum, may se'n apropiava sense donarli'l Deu vos guard y besarli la mà; donchs, si, una nit d'ara fa molts anys...

Segons se despenya del recit de la Donada lo dia que precedí la nit tant llunyana en que s'operá la maravellosa fugida de la Mare de Deu, de dalt del Puig s'havien ohit bramar las onas que ja de lluny venian bramerances, las pocas naus que per demunt s'hi havian vist durant la feble claror diurna, poschidas de folia, havian seguit derrotras incertas, desapareixent entre foscos núvols, tornant á compareixer empaytadas per la turbonada...

La Donada, qu'era molt vella, s'estava junt ab una orfeneta que li feya companyia, vora'l foch menjant un tupinet de sopas, quan sopadament ohién gran estróit y trencadissa.

—Què deu passar? feu la velleita esglayada... Y deixant lo tupi de las sopas, prengué'l fanalet que devegades li servia pera anar á rebre á algún romen que tingües al portal fora.

—Què deu passar? Has ohit, Catarina? Ha sigut per dintre'l Camari de la Mare de Deu.

L'altoteta esparverada, s'aferrá á las faldillas de la vella.

—Brum, barram! Altre soroll fortíssim... y la Donada cixí de la cuyna, tota sola, agitant lo fanalet ab sas mans tremolosas.

Al cap d'un moment retorná afigida plorant á raig fet, lo fanalet apagat, la roba mullada, dihent, entre llágrimas y sospirs, que la Mare de Deu havia fugit, per lo finestró del Camari, qu'ella estava ben certa d'haver tancat y que rebatia furient com si volgués seguir á la Mare de Deu.

Y desesperante, la vella exolemava: —La Mare de Deu s'haurá enfadat ab jo perquè fa tants días que no l'he mudada... Sino puja ningú, Mareta meva de Deu! Si fa un temps tan rúfol, perquè la voliau la roba bona? Ay pobrets de nosaltres! Ha fugit pel finestral!

A fora semblava que'l mon s'acabés, los arbres cruxian y de tant torsarse se trencavan, las onas roncavan y de tant inflarse reventavan, llensant escumada damunt dels penyals, trossos de fustas, vestigis certs de greus naufragis.

Altre soroll més fort encara y altre tornar á encendre'l fanalet y altre visita al camerí, deixant á l'altoteta vora'l

foch, lo devantal demunt del cap per no veure ánimas!

Després de llarga estona, la Donada torná ab lo fanalet encés eixa vegada, contant á l'orfeneta l'estranysa conversa que acabava de tenir ab la Mare de Deu.

—Es á son puesto altre vegada filleta meva... més si la vegesses! tota banyada! lo manto rajantli aygua! lo faldellí rabejat, las sabatetas cubertas de llot... al veure que'm somreya li he donat la bona nit... Bona nit tengau, Mare de Deu... y donchs per qué havian fugit? d'hont veniu Mare de Deu? que no estaven contenta de jo Mare de Deu?

Ella m'ha respost ab veu molt dolça: —D'en mitj de la Tempesta s'han aixecat planys d'agonia, veus suplicantes, heixatix á mar pera salvar á uns pobres marinerets que m'invocavan.

Y qual feres de día la Donada cixí á la porta forana, vegé avansarse, rampals amunt, amarat de ruxims salobres, los peus descalços, portant á coll entenas rompudas y esparcans de vella, als pobres marinerets qu'en aquella nit tant trágica havian aixecat planys d'agonia, veus suplicantes, invocant á la Mare de Deu del Puig.

J. PIN Y SOLER.

Notas políticas

Mantóns de Manila

Nos aném regenerant. Allá ahont se troba la deu de tota forsa, en los sentimientos y costums del poble busca la aristocracia espanyola las sevas aspiracions.

Ja venhen si la doctrina sembla sana.

Y com el poble espanyol tira cada vegada més á xulo, al menos aixís ho asseguran doctors com Alas, Zapata, etc., y nosaltres també ho creyém, la aristocracia va xulejant.

La Duquesa d'Alba, seguint tan sana costum, ha donat un aristocrátich ball en lo seu palau de Duéñas á Sevilla y totas las damas hi han acudit, lluhint espléndits mantóns de Manila, com á la Verben de la Paloma.

L'efecte estètic, indubtablement devia ser molt pintoresch é interessant.

Aixó recorda aquelles altras damas del sigle passat y de principis del present, que alternavan, vestidas de maja, ab toreros, ab cómichs y ab pintors... Aquellas que ha immortalat en Goya, vestidas y despulladas, ab tan precios caracter y en tan espantosa decadencia.

Los hermosos teixits del extrém Orient, recordan també fets ben tristos y próximos. Fins lo nom popular de Manila que portan hi contribueix.

Los brillants colors d'aquestas vestiduras, reflexo d'aquell sol espléndit y llunyá que ja no enllumena la bandera espanyola, portan á la memoria los paisos d'ahont los traguérem y en los que ja res hi tenim que veure.

